

Farms, Farmers and Farming: a Perspective through data and behavioral insights

ภูมิทัศน์ภาคเกษตรไทย จะพลิกโฉมอย่างไรสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

โอกาสและความท้าทายในการยกระดับศักยภาพของภาคเกษตรกรรม

วันส เต้ไพสิฐพงษ์

Chairman of the Executive Board

Betagro Group

BOT symposium 2019, การวิจาร์ณืบทควม เรื่อง โอกาสและความท้าทายในการยกระดับศักยภาพของภาคเกษตรกรรม

วันที่ 30 กันยายน 2552

ความเห็นต่องานวิจัย

1. **Confirm** สิ่งที่เคยทราบ โดยมีข้อมูลที่ดีมากในการสนับสนุน

2. งานวิจัยนี้

2.1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน

2.2 นำไปสู่ข้อเสนอด้านนโยบาย

3. **เบทาโกร**ทำงานด้านชุมชน12 ปีในพื้นที่จริงพบว่า การยกระดับศักยภาพของภาคเกษตรกรรม :

3.1 มองเป็นเชิงพื้นที่แบบองค์รวม

3.2 สร้างให้ชาวบ้านมี Ownership

3.3 กระตุ้นกลไกหลักให้ทำงานแบบบูรณาการ

3.4 สร้าง Social Enterprise แทนสหกรณ์และวิสาหกิจชุมชน ในกรณีที่ไม่เข้มแข็ง

3.5 ให้สถาบันการศึกษาเป็นตัวละครสำคัญเนื่องจากเป็นกลาง

4. **สิ่งที่เบทาโกรทำ** คือ

4.1 HAB (Holistic Area-Based) model

4.2 HAB Social Lab Network

4.3 Smart Tambon (7 Model) กับ สวทช

4.4 แผนขยายเป็น 400 ตำบลใน 3 ปี

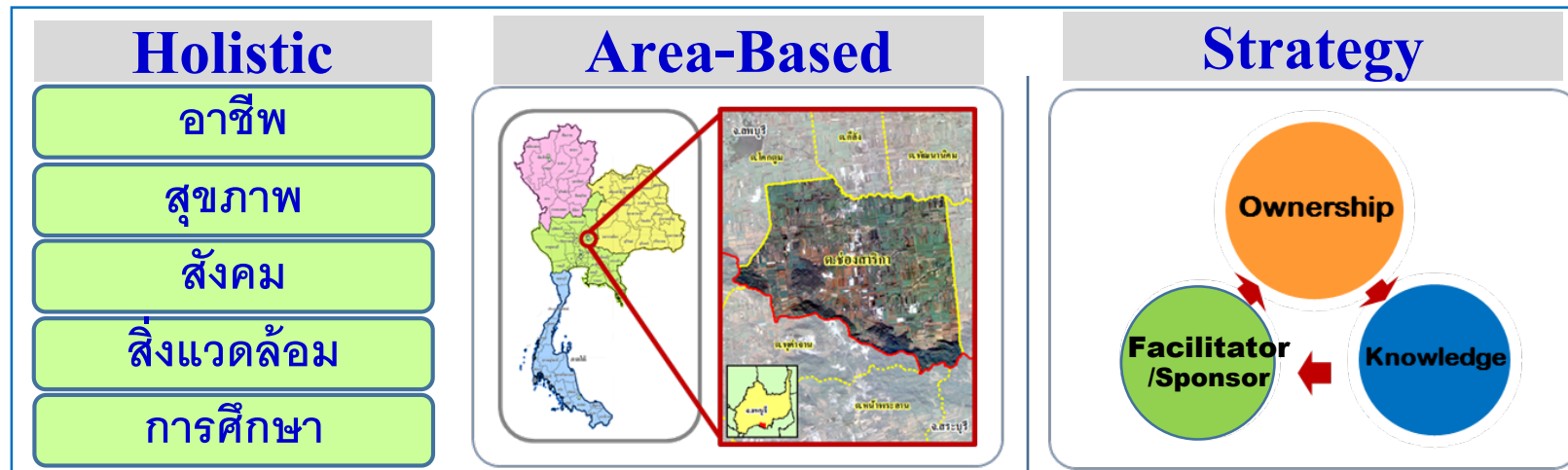
5. **ขอทำงานร่วมกับทีมวิจัยในอนาคต**

BETAGRO

แนวทางการพัฒนาชุมชนเชิงพื้นที่แบบองค์รวม (Holistic Area-Based)

3 หลักการ

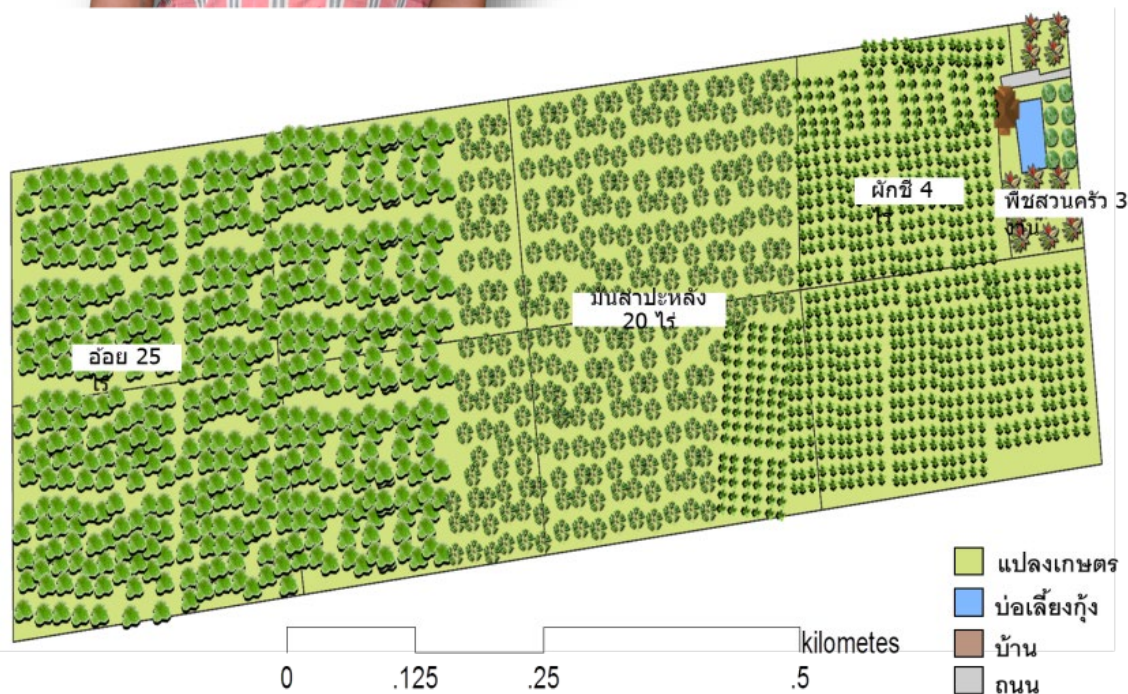
7 ขั้นตอน

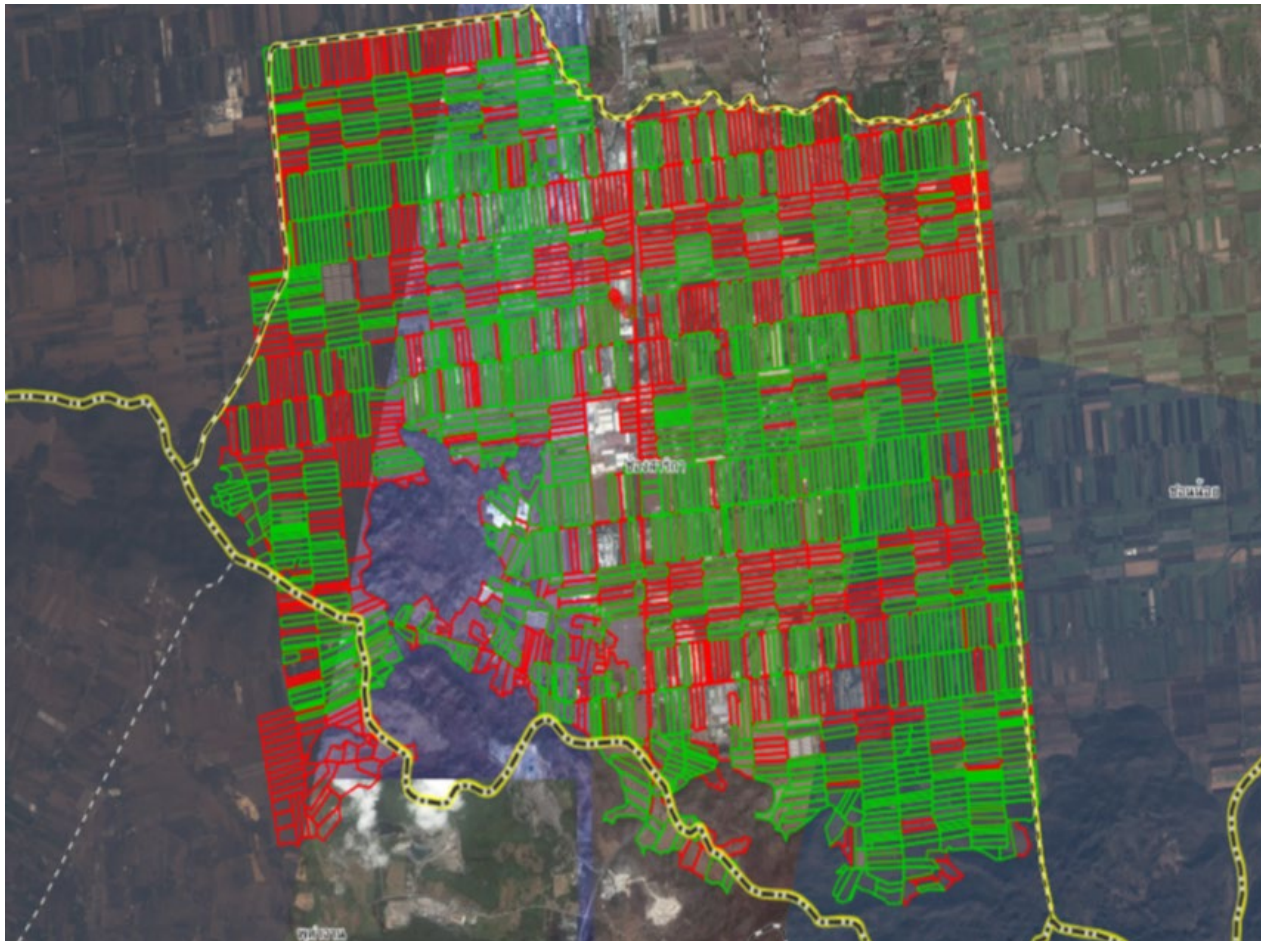
นายสุจใจ คชประดิษฐ์

บ้านเลขที่ 16 หมู่ 10 ต.ช่องสาริกา อ.พัฒนานิคม

ขั้นตอนปลูก “มันสำปะหลัง” ตามหลักวิชาการ		ปี 2556	ปี 2557	ปี 2558
		ก่อนเข้าร่วม โครงการ	เข้าโครงการ ปีที่ 1	เข้าโครงการ ปีที่ 2
การวางแผน	การจัดการพื้นที่	✓	✓	✓
ดิน	การเตรียมดิน	✓	✓	✓
	การตรวจวิเคราะห์ดิน	✗	✓	✓
ฤดูกาล	ฤดูปลูกที่เหมาะสม	✗	✗	✓
ท่อนพันธุ์	พันธุ์ที่เหมาะสมกับพื้นที่	✗	✓	✓
	ต้นพันธุ์สดใหม่	✗	✓	✓
	ขนาดท่อนพันธุ์	✗	✓	✓
	การแช่ท่อนพันธุ์	✗	✗	✓
การปลูก	ระยะปลูกที่เหมาะสม	✗	✓	✓
	ใส่ตามค่าวิเคราะห์ดิน	✗	✗	✓
การใส่ปุ๋ยตามระบบน้ำ	ใส่แบบฝั่กกลับ	✗	✗	✗
	ระยะเวลาที่เหมาะสม	✗	✗	✓
การกำจัดวัชพืช	ก่อนปลูก	✓	✓	✓
	ทำร่น	✓	✓	✓
การกำจัดแมลงศัตรูพืช	ตรวจแปลงสม่ำเสมอ	✗	✓	✓
	ช่วงเวลาที่เหมาะสม	✗	✗	✓
การเก็บเกี่ยว	อายุพืช	✗	✓	✓
	ข้อมูลแปลง	บัญชีครัวเรือน	✗	✗
น้ำ	บัญชีต้นทุน	✗	✗	✓
	มีระบบน้ำ	✗	✓	✓
เกษตรผสมผสาน	การปลูกพืชอื่นร่วมด้วย	✗	✗	✓
ผลผลิต (กิโลกรัม/ไร่)		5,000	5,260	12,520
ต้นทุน (บาท/ไร่)		4,300	5,400	9,010
กำไร (บาท/ไร่)		6,950	7,063	14,055

การพัฒนาชุมชนเชิงพื้นที่แบบองค์รวมเป็นการทำงานแบบเจาะลึกและตั้งเป้าหมายที่ท้าทาย
เช่น เกษตร 80% นักเรียน 80% ผู้ป่วยติดเตียง 80%

□ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการแล้ว

□ เกษตรกรกลุ่มเป้าหมายที่จะขยาย

GIS แปลงที่ดินของเกษตรกรตำบลช่องสาริกา

การพัฒนาการปลูกพืชชนิดเดิม ให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ

	ชนิดพืช				
	ข้าวโพด	อ้อย	มันสำปะหลัง	ข้าว	
ผลผลิต (kg/ไร่)	BI	1,798	10,600	4,465	686
	AI(2013)	2,300	19,220	10,000	1,140
	Ideal	2,500	22,590	13,000	1,162
การลงทุน (บาท/ไร่/รุ่น)	BI	3,309	9,717	4,840	2,493
	AI(2013)	5,873	17,249	8,631	3,810
	Ideal	6,003	19,652	11,565	3,810
มูลค่าผลผลิต (บาท/ไร่/รุ่น)	BI	8,630	10,600	11,163	6,311
	AI(2013)	11,040	19,220	25,000	10,488
	Ideal	12,000	22,590	32,500	10,690
หมายเหตุ : ราคาผลผลิต (4.8 บาท/Kg) (1 บาท/Kg) (2.5 บาท/Kg) (9.2 บาท/Kg)					
กำไร (บาท/ไร่/รุ่น)	BI	5,321	883	6,323	3,818
	AI(2013)	5,167	1,971	16,369	6,678
	Ideal	5,997	2,938	20,935	6,880

แผนการขยายผลสู่เกษตรกร (Target 80% ของเกษตรกรทั้งหมด)

	ข้าวโพด	อ้อย	มันฯ	ข้าว	รวม
ปี 2554	0	1	0	0	1
ปี 2555	0	1	1	1	3
ปี 2556	15	10	35	10	70
ปี 2557	261	144	64	21	490
ปี 2558	391	215	96	31	733
ปี 2559	522	285	128	42	977
* : เกษตรกรทั้งหมด	653	359	161	53	1226

Improve **53,898,349**

ประเมินการเพาะปลูก : แบบเดิม (BI)	ชนิดพืช				รวม
	ข้าวโพด *	อ้อย	มันสำปะหลัง	ข้าว *	
พื้นที่(ไร่)	18,220	14,000	3,885	920	37,025
การลงทุน(บาท/ปี)	120,579,960	136,038,000	18,803,400	4,587,120	280,008,480
มูลค่าผลผลิต(บาท/ปี)	314,491,776	148,400,000	43,366,313	11,612,608	517,870,697
กำไร(บาท/ปี)	193,911,816	12,362,000	24,562,913	7,025,488	237,862,217

* ปลูก 2 รุ่น

* ปลูก 2 รุ่น

ประเมินการเพาะปลูก : แบบใหม่ (AI1 :2013)	ชนิดพืช				รวม
	ข้าวโพด *	อ้อย	มันสำปะหลัง	ข้าว *	
พื้นที่(ไร่)	18,220	14,000	3,885	920	37,025
การลงทุน(บาท/ปี)	214,012,120	241,486,000	33,531,435	7,010,400	496,039,955
มูลค่าผลผลิต(บาท/ปี)	402,297,600	269,080,000	97,125,000	19,297,920	787,800,520
กำไร(บาท/ปี)	188,285,480	27,594,000	63,593,565	12,287,520	291,760,565

* ปลูก 2 รุ่น

* ปลูก 2 รุ่น

BETAGRO

Holistic Area-Based community development

18 Area-based

13 Provinces **17** Districts **26** Sub-Districts **236** villages

Area-based			
Region	Province	Area-based	village
Central And Eastern	Lopburi	Chong Sarika , PhatthananiKom	13
		Chaibadan	21
	Samut Prakan	Phra Pradaeng	67
	Saraburi	Kaeng Khoi	33
	Ratchaburi	Rang Bua , Chombueng	15
Northeastern	Nakon Nayok	Nong Saeng , Pak Phli	9
	Ubon Ratcha.	Ban Don Klang , Sirindhorn	1
	Roi Et	Kham pHa-ung , Pho Chai	13
	Khon Kane	Banton , Phra Yuen	9
Northern	Loie	Chiang Khan	6
		Ban don Thean , Chiang klang	1
		Ban Tung Kham	1
		Ban Wang Tao	1
		Khun Nan , Chaloem Phra Kiat	15
Southern	NaKhon Si Thammarat	Pa Ragam , Pakpanang	13
		Sastit of Walailak University Village	1
	Chomporn	Chomkho , Pathio	11
Country	Cambodia	Battambang	6

BETAGRO

เครือข่ายปฏิบัติการทางสังคม (Social Lab network)

หน่วยงานภาคีความร่วมมือ

BETAGRO

Holistic Area-Based (HAB) Social Lab network

MoU 22/8/2561

ความเห็นต่องานวิจัย

1. Confirm สิ่งที่เคยทราบ โดยมีข้อมูลที่ดีมากในการสนับสนุน

2. งานวิจัยนี้

2.1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน

2.2 นำไปสู่ข้อเสนอด้านนโยบาย

3. เบทาโกรทำงานด้านชุมชน 12 ปี ในพื้นที่จริงพบว่า การยกระดับศักยภาพของภาคเกษตรกรรม :

3.1 มองเป็นเชิงพื้นที่แบบองค์รวม

3.2 สร้างให้ชาวบ้านมี Ownership

3.3 กระตุ้นกลไกหลักให้ทำงานแบบบูรณาการ

3.4 สร้าง Social Enterprise แทนสหกรณ์และวิสาหกิจชุมชน ในกรณีที่ไม่เข้มแข็ง

3.5 ให้สถาบันการศึกษาเป็นตัวละครสำคัญ เนื่องจากเป็นกลาง

4. สิ่งที่เขาเฝ้าทำ คือ

4.1 HAB (Holistic Area-Based) model

4.2 HAB Social Lab Network

4.3 Smart Tambon (7 Model) กับ สวทช

4.4 แผนขยายเป็น 400 ตำบลใน 3 ปี

5. ขอทำงานร่วมกับทีมวิจัยในอนาคต

Smart Tambon (7 Model) กับ สวทช

โครงการแก้ปัญหาความยากจนแบบ
เบ็ดเสร็จ ภายใต Smart Tambon

ฐานความคิดเศรษฐกิจพอเพียง/BCG

Model
งบประมาณดำเนินงาน
ล้านบาท

เป้าหมาย

ต้นแบบยกระดับคุณภาพชีวิต
แบบองค์รวม 5 ด้าน
ด้วย วทน.

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

- ชุมชนที่เข้มแข็ง/ผู้นำมีวิสัยทัศน์
- สถาบันการศึกษาในพื้นที่เป็นพี่เลี้ยง
- องค์กรปกครองท้องถิ่นมีส่วนร่วม
ในการพัฒนา และนำไปต่อยอด ขยายผล

การจัดการขยะและ
ของเสียในชุมชน

ลดการใช้
สารเคมี

การจัดการ
ดินและน้ำ

ลดปัญหา
มลภาวะ
ทางอากาศ

สิ่งแวดล้อม

การศึกษา

เสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ด้าน วทน.
Kidbright, FabLab, eDLTV

สุขภาพ

- ฐานข้อมูลสุขภาพชุมชน
- โภชนาการที่ดีในชุมชน
- เสริมสร้างสุขภาพ
ป้องกันโรค
- อุปกรณ์ เครื่องมือ
ดูแลรักษาผู้สูงอายุ
ผู้พิการ

สังคม
วัฒนธรรม

เสริมสร้างภูมิ
ปัญญา วัฒนธรรม

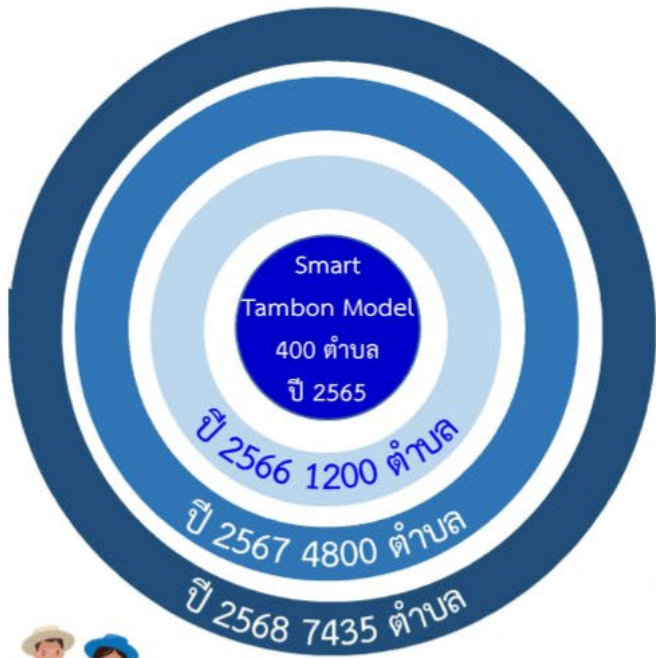
การอนุรักษ์
และสร้างมูลค่า

สร้างอาชีพ

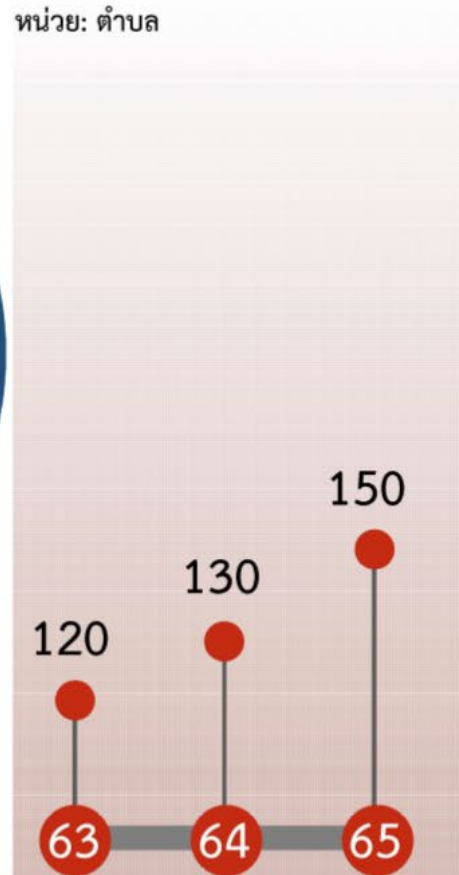
- SMART farm/เพิ่ม
ประสิทธิภาพการผลิต ลด
ต้นทุน
- เกษตรอินทรีย์ เพิ่มคุณภาพ
มาตรฐาน ความปลอดภัย
- พัฒนาบุคลากร เกษตรกร
แกนนำ เกษตรกรรุ่นใหม่

แผนขยายเป็น 400 ตำบลใน 3 ปี

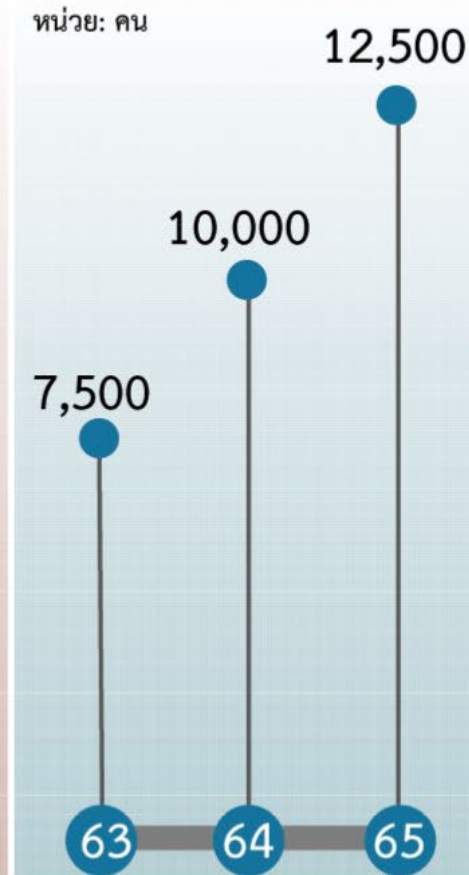

ขยายผลอัตรา 1:3 ต่อปี

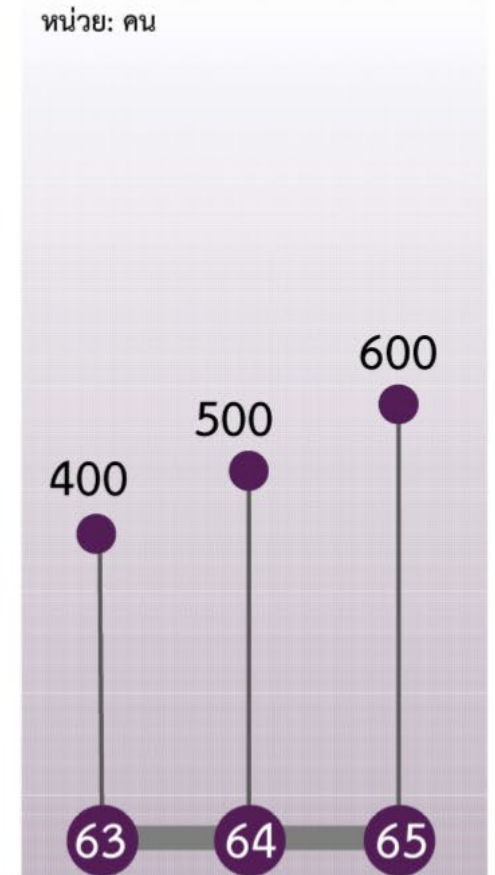
หน่วย: ตำบล

หน่วย: คน

หน่วย: คน

การลงทุน

งบประมาณ █ ลบ.

ตำบลที่ยกระดับด้วย วทน.
รวม 400 ตำบล

ผู้ที่ได้รับประโยชน์
รวม 30,000 คน

แกนนำ
รวม 1,500 คน

พิธีลงนาม MoU การส่งเสริมการใช้วิทยาศาสตร์ และนวัตกรรม ในการพัฒนาชุมชน เชิงพื้นที่แบบองค์รวมในตำบล (Smart Tambon Model)

BETAGRO

ภูมิทัศน์ภาคเกษตรไทย จะพลิกโฉมอย่างไรสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน โอกาสและความท้าทายในการยกระดับศักยภาพของภาคเกษตรกรรม

5. ขอทำงานร่วมกับทีมวิจัยในอนาคต

5.1 จากมุมมอง “Common problems”

5.2 ใช้ข้อมูลจากงานวิจัย ในการจัดกลุ่มตำบล
(คล้าย Customer segmentation)

5.3 ทำงานเชิงลึกในพื้นที่ของ HAB Social Lab
และ โครงการ Smart Tambon ของ สวทช

5.4 ขอเสนอมุมมอง

ก. คิดจากใกล้ตัว ออกไป ไกลตัว

ข. ใช้ทรัพยากรเดิมให้มีประโยชน์สูงสุดก่อน
เช่น งบฯ ของอบต, งบฯกระทรวงในพื้นที่

ค. ตั้ง SE ในพื้นที่ เพื่อให้คล่องตัว

ง. ตั้ง SE ที่ส่วนกลาง เพื่อ Coach และ
สนับสนุนการทำงาน โดยมีสถาบัน
การศึกษาเป็นตัวละครสำคัญ

5.5 บริหาร โครงการอย่าง ต่อเนื่องและมีคุณภาพ

“ อาจจะไม่เร็ว เหมือนที่ ต้องการ
แต่อาจตอบ โจทย์ข้างบน ได้อย่างมี
ประสิทธิภาพมากกว่า ”

Thank You